

EUROKONWERSATORIA

7. konwersatorium
koordynatorka: Joanna Różycka-Thiriet

27 stycznia 2021 r.
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Dla kogo i na co będą pieniądze w kolejnym wieloletnim budżecie UE?

Nasz gość:

- **Jan Olbrycht**, europoseł i stały sprawozdawca Parlamentu Europejskiego ds. wieloletnich ram finansowych

SŁOWNICZEK PRZETRWANIA

Wieloletnie ramy finansowe (WRF) – Unia posiada osobne budżety na każdy rok kalendarzowy, ale oprócz tego od 1988 roku przyjmowane są budżety wieloletnie (dotychczas odpowiednio na lata 1988-92, 1993-99, 2000-06, 2007-13, 2014-2020). Na mocy art. 312 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ramy finansowe mają formę rozporządzenia i obejmują okres co najmniej 5 lat. Rozporządzenie to przyjmowane jest przez Radę UE jednomyślnie (a więc wszystkie kraje członkowskie muszą się na nie zgodzić), wymagana jest także zgoda Parlamentu Europejskiego. Powyższy artykuł precyzuje, że ramy określają roczny limit **środków na zobowiązania** w poszczególnych kategoriach wydatków oraz limit **środków na płatności**. Jeśli nowe ramy finansowe nie zostaną przyjęte, zanim poprzednie się skończą (co groziło nam w tym roku w związku z groźbą weta Polski i Węgier), stosuje się limity i inne przepisy z ostatniego roku obowiązywania poprzednich ram. WRF na lata 2021-2027 to kwota 1074,3 mld euro środków na zobowiązania, co stanowi nieco ponad 1% dochodu narodowego brutto 27 państw UE.

Next Generation EU – to specjalny unijny fundusz, nazywany również **planem odbudowy**, istniejący obok WRF, który ma pomóc krajom członkowskim stanąć na nogi po epidemii COVID-u. Opiewa na 750 mld euro (w tym 390 mld dotacji i 360 mld pożyczek). Co ważne, aby zyskać owe 750 mld, Unia po raz pierwszy zadłuży się na rynkach kapitałowych. Środki z planu odbudowy mają zostać rozdane do końca 2026 roku. Większość z nich zarezerwowano na tzw. **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, który ma z jednej strony niwelować społeczno-ekonomiczne skutki pandemii, a z drugiej wspierać ekologiczną i cyfrową transformację gospodarek państw członkowskich. Next Generation UE sfinansuje też w całości **program REACT-EU** (również stworzony w reakcji na pandemię). Pozostałe środki z planu dofinansują programy istniejące w ramach WRF np. unijny program na rzecz badań i innowacji Horyzont Europa.

Polityka spójności (inaczej **polityka regionalna**) - zgodnie z art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej UE rozwija i prowadzi działania służące wzmocnieniu swojej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Unia ma przede wszystkim działać na rzecz zmniejszenia różnic w rozwoju regionów, zmniejszania zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych. Szczególną uwagę ma zwracać na obszary wiejskie, obszary dotknięte zmianami w przemyśle, regiony, które muszą stawić czoła niekorzystnym warunkom przyrodniczym lub demograficznym. Na jednej ze stron Komisji Europejskiej czytamy, że polityka spójności to po prostu główna polityka inwestycyjna Unii Europejskiej. W ramach nowych WRF zarezerwowano na nią ponad 330 mld euro (w tym ponad 202 mld dla regionów słabiej rozwiniętych, w których PKB na mieszkańca jest niższe niż 75 % średniego PKB dla UE 27). Ale obecnie polityka ta skierowana jest do wszystkich unijnych regionów (korzysta z niej także najbogatszy region Unii, czyli Luksemburg). Celami polityki spójności w latach 2021-2027 mają być inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu (ponad 320 mld euro) i europejska współpraca terytorialna. Unia Europejska ma do dyspozycji kilka instrumentów finansowania polityki spójności. Każdy z nich ma nieco

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską
w ramach Programu Europa dla Obywateli.

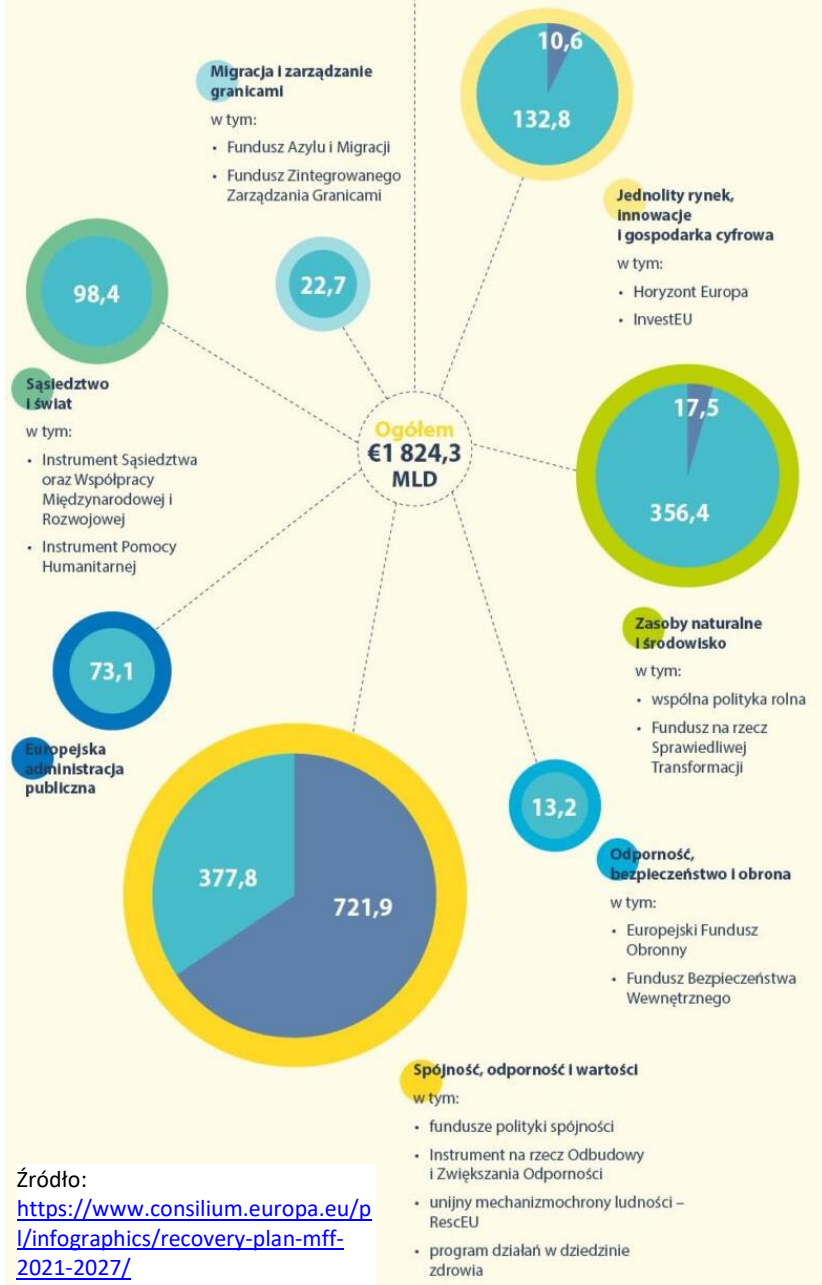

Komisja
Europejska

Eurokonwersatoria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Podział wydatków UE 2021–2027

w mld €, ceny z 2018 r.

inną specyfikę Najważniejsze to powstały w 1975 roku **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)**, powstały w 1960 **Europejski Fundusz Społeczny (EFS)** i powstały w 1994 **Fundusz Spójności**.

DOBRZE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

(...) Unia jest wspólnotą prawa i jej wartości stanowią fundament jej istnienia. Przenikają one całą strukturą prawną i instytucjonalną, a także wszystkie polityki i programy. Przestrzeganie tych wartości musi być zatem zapewnione w polityce Unii we wszystkich dziedzinach. Należy do nich także budżet UE, w przypadku którego poszanowanie podstawowych wartości jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami oraz skuteczności unijnego finansowania. Przestrzeganie praworządności jest ważne dla europejskich obywateli, ale także z punktu widzenia inicjatyw biznesowych, innowacji i inwestycji. Europejska gospodarka rozkwita najbardziej tam, gdzie ramy prawne i instytucjonalne są w pełni zgodne ze wspólnymi wartościami Unii.

Potencjał budżetu UE można w pełni wykorzystać tylko wówczas, gdy sprzyja temu otoczenie gospodarcze, regulacyjne i administracyjne w państwach członkowskich. (...)

Ze względu na powiązanie między poszanowaniem praworządności a wzajemnym zaufaniem i solidarnością finansową wśród państw członkowskich Unii Europejskiej oraz na to, że mechanizmy kontroli nie mogą być skuteczne, o ile nie są wspierane przez skuteczną kontrolę sądową i administracyjną oraz środki ochrony prawnej, w sytuacji gdy dochodzi do naruszeń, istniejące obowiązki zapewnienia skutecznych systemów kontroli powinny jednak zostać uzupełnione środkami zapewniającymi przestrzeganie zasady praworządności. (...)

- fragment uzasadnienia Komisji Europejskiej do Rozporządzenia w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie

praworządności w państwach członkowskich, przyjętego w zeszłym roku wspólnie przez Parlament i Radę UE. Rozporządzenie zajmuje się takimi naruszeniami praworządności, które zagrażają interesom finansowym UE (a nie naruszeniami w ogóle). Jego postanowienia mają zastosowanie zarówno do pieniędzy z WRF, jak i planu odbudowy. Na mocy rozporządzenia środki dla danego państwa nie tylko mogą zostać zawieszane, ale kraj ten może je faktycznie stracić.